

A Pécsi Ítéltábla az Oppenheim Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Kohlrusz Ügyvédi Iroda és a Hegymegi-Barakonyi és Társa Baker & Mckenzie Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen - hátralékos vételár megfizetése iránt indított perében aTörvényszék 2017. szeptember 6. napján kelt .../5. számú ítélete ellen az alperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét 1.499.161,60 (egymillió-négyszázkilencvenkilencezer-százhatvanegy-hatvan) Euró töke és ennek 2013. április 27. napjától a kifizetés napjáig járó, az elsőfokú bíróság ítéletében írt mértékű kamata tekintetében helybenhagyja.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság az alábbi tényállást állapította meg:

A felperes jogelődje, a ... Limited ... székhelyű, telekommunikációs eszközök kereskedelmére létrehozott gazdasági társaság, igazgatója ... természetes személy, valamint 2012. október 29. óta a ... Limited jogi személy. Ez utóbbi gazdasági társaság 2012. október 30-án ügyleti képviseletre vonatkozó meghatalmazást adott ...nek, aki a felperesi jogelőd cég egyedüli részvényese. ... a meghatalmazás alapján jogosult volt arra, hogy az ... „f.a.” felszámolójával a felszámolási eljárás során értékesítendő eszközökkel kapcsolatos ügyben korlátozás nélkül eljárjon, tárgyalásokat folytasson, valamint a felperesi jogelőd javára szerződést, más okiratot írjon alá, jognyilatkozatot tegyen, dokumentumokat vegyen át, jogok átruházását és kötelezettségek vállalását intézze, ideértve az eszközök más személy vagy cégek részére történő eladását vagy azok megvásárlását.

Az alperes telekommunikációs eszközök kereskedelmével, viszonteladásával foglalkozó gazdasági társaság, törvényes képviselője Az alperes és ... 2011. óta üzleti kapcsolatban álltak egymással.

Az ... „f.a.” felszámolási eljárásában, gépi eszközök egy részének nem nyilvános pályázaton történő értékesítése során - többek között - a felperesi jogelőd is ajánlatot nyújtott be, az általa megajánlott vételár 3.500.000 euró volt. ... az alperest az ajánlat benyújtását megelőzően tájékoztatta, hogy az ajánlattal érintett eszközök megvásárlására rajta keresztül lehetősége nyílt. A pályázatot a felperesi jogelőd nyerte, és megvásárolta az ... „f.a.”-tól 3.500.000.- euro vételárért - egyéb vagyontárgyak mellett - a keresettel érintett eszközöket. A felperesi jogelőd célja az eszközvásárlással az volt, hogy a megszerzett eszközöket továbbértékesít, és a továbbértékesítésből befolyó vételárból fizeti ki az ... „f.a.” részére a vételárat. A felperesi jogelőd a megszerzett

eszközök nagyobb része eladására 7.000.000.- euró összegű vételár megjelölésével az alperesnek ajánlatot küldött. Az ajánlatra adott válaszában az alperes 5.000.000.- és 6.000.000.- közötti összegben jelölte meg az elfogadható vételárat. 2012. december 28-án, többszöri írásbeli szerződési ajánlattervezet megküldését és telefonos egyeztetést követően az alperesi képviselő a felperesi jogelőd által küldött szerződéstervezetet aláírta, és azt visszaküldte a felperesi jogelődnek. A szerződés rögzítette, hogy az alperes megvásárolja a szerződés mellékletét képező listán felsorolt eszközöket a felperesi jogelődtől 5.900.000.- euróért, melyből 295.000 eurót a szerződés aláírásával egyidejűleg, 1.650.000 eurót 2013. január 31. napjáig, 2.000.000.- eurót 2013. február 28. napjáig, 500.000 eurót 2013.március 31. napjáig, újabb 500.000.- eurót 2013. április 30. napjáig, 955.000 eurót 2013. május 30. kellett az alperesnek megfizetnie azzal, hogy az alperes a vételárat a felperesi jogelőd által kiállított számlán feltüntetett bankszámlaszámra utalja. A szerződés 6./ pontjában rendelkeztek arról, hogy az alperesnek fizetése alkalmával annyi mennyiségű árut áll jogában elszállítani, amennyi arányos a felperesi jogelőd felé teljesített vételárrészlettel. A felperesi jogelőd kötelezettséget vállalt arra, hogy 2013. május 31. napjáig a vétel tárgyát képező ingóságokat raktározási helyen biztonságos módon őrzi.

Az alperes a szerződés aláírásával egyidejűleg az első vételár-részletet - 295.000.- eurót - megfizette, és megfizette határidőben a második vételárrészletet is, ami 1.650.000.- euró volt. Az eszközök elszállítása 2013. január végén megkezdődött. A következő részlet fizetési határideje 2013. február 28. volt, erre a határidőre az alperes csupán 200.000.- eurót fizetett meg, fizetési nehézségeit jelezte a felperesi jogelődnek, és határidőt kért, ezt követően, március 6-án további 100.000.- eurót, és március 11-én 200.000.- eurót utalt át. 2013. március 21-én az alperesi törvényes képviselő e-mailben jelezte ...nek, hogy megkezdte a további 1.500.000.- euró vételárrész utalását, azt a bank managmentnek kell csak jóváhagynia, és engedélyt kért 2013. március 28. napjával a szállításra. ... - annak ellenére, hogy nem érkezett meg a felperesi jogelőd bankszámlájára a vételárrészlet - engedélyezte a szállítást. A szállításról minden egyes alkalommal kiszállítási napló készült. Miután az 1.500.000.- euró vételrészlet nem érkezett meg, a felperesi jogelőd a további szállítást megtiltotta.

A felperesi jogelőd a hátralékos vételárat az ... „f.a.”-nak megfizetni nem tudta, ezért a felek megállapodtak abban, hogy a még meglévő eszközök visszakerülnek az ... „f.a.” tulajdonába. Később az ... „f.a.” a megmaradt eszközöket a felszámolási eljárásban 1.000.000.- euróért értékesítette az ... Kft. részére. Az alperes ezután, 2013. április 24-én 838,40.- euró vételárrészletet teljesített.

A felperesi jogelőd keresetet nyújtott be az alperessel szemben, és kérte elsődlegesen 3.454.161,60.- euró vételár és járulékai megfizetésére kötelezni, másodlagosan - amennyiben a bíróság bármely okból a szerződés érvénytelenségét állapítaná meg - kérte az eredeti állapot helyreállítását, és az alperes kötelezését az elszállított, és nála még meglévő eszközök visszaszolgáltatására, amennyiben pedig az alperes az eszközöket értékesítette, úgy a már teljesített vételár összege figyelembevételével kérte az elszámolást.

A felperes a felperesi jogelőddel 2014. május 26-án engedményezési megállapodást kötött, melyben a felperesi jogelőd az alperessel kötött adásvételi szerződés alapján fennálló, 3.454.161,60.- euró vételár követelését és annak járulékait a felperesre engedményezte. Az engedményezés alapján a felperes jogutódként perbe lépett.

Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a bíróságnak a per lefolytatására nincs joghatósága, hogy a felek jogvitájában az írásbeli szerződésben kikötött magyar jog nem alkalmazható, mert a felek között adásvételi szerződés nem jött létre,

mivel ... nem rendelkezett jogosultsággal a felperesi jogelőd nevében szerződéskötésre. Vitatta azt is, hogy a felperes keresetösségi joggal rendelkezne, e körben az engedményezési szerződés érvénytelenségére, színleltségére hivatkozott, arra, hogy az kizárólag azért jött létre, hogy a jelen per felperese a jogelődje követelését érvényesítse, és így mentesüljön a perköltség biztosítékadási kötelezettség alól, az engedményezési szerződés valójában a követelés érvényesítésére vonatkozó megbízási szerződést takar. Érdemi védekezésében az adásvételi szerződéssel szemben is érvénytelenségi kifogást terjesztett elő, álláspontja szerint az semmis, jó erkölcsbe ütközik, mert a vételár összege a szolgáltatások értékegyensúlyának hiánya miatt sérti a társadalom értékítéletét. Hivatkozott e körben arra is, hogy ... a felek közötti tárgyalások során nem tájékoztatta arról, hogy a felperesi jogelőd tulajdonosa, ez a magatartás sérti az üzleti tisztességet. Kérte a kereset elutasítását arra hivatkozva is, hogy az általa elszállított áruk értéke és a kifizetett vételár megegyezik, így vételárhátralék nem terheli.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 3.454.161.- eurót, ennek a rendelkező részben részletezett késedelmi kamatát, valamint a perköltséget. Az alperes hivatkozását a bíróság joghatóságának hiányára alaptalannak találta. E körben kifejtette, hogy a felperesi jogelőd képviselőjében eljáró ... írásbeli meghatalmazással rendelkezett, a felek közt az adásvételi szerződés írásban létrejött, az írásbeli szerződés alapján pedig, figyelemmel a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-i 1215/2012/EU rendelete 5. cikk (1) bekezdése, valamint 7. cikk 1.b) pontjára (különös joghatóság) a magyar bíróság joghatósága fennáll, és a magyar jog alkalmazandó a felek vitájában.

Alaptalannak találta az alperesnek a felperes keresetösségi joga hiányára történt hivatkozását is. A Legfelsőbb Bíróság EBH2005. 1227 és EBH2003. 957 számú határozataira utalva kifejtette, hogy az engedményezési szerződés csak a szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az esetleges érvénytelensége az adós fizetési kötelezettségét nem érinti, az engedményezés következtében a kötelezett helyzete nem válik terheesebbé, az alperes ezért az engedményezési szerződés érvénytelenségére nem hivatkozhat.

Alaptalannak találta az alperes adásvételi szerződéssel kapcsolatban előterjesztett érvénytelenségi kifogását is. Kifejtette, hogy az nem jóerkölcsbe ütköző amiatt, hogy ... nem tájékoztatta az alperest arról a tényről, hogy tulajdonosi érdekltség fűzi az eladóhoz, utalt arra, hogy az alperesi képviselő saját maga nyilatkozott úgy, hogy bárki lett volna az eladó, mindenképp meg kívánta volna vásárolni ezeket az eszközöket. Álláspontja szerint az, hogy a felperesi jogelőd haszonnal akarta továbbértékesíteni az általa megszerzett eszközöket, szintén nem kifogásolható, nem egyedi jelenség, az üzleti élet ezen elv alapján működik, a vételárat az alperes elfogadta, úgy ítélte meg, hogy számára előnyös az ügyletkötés, hisz maga is továbbértékesítési céllal vásárolta az eszközöket.

A kereset érdemére nézve akként foglalt állást, hogy a felek között a Ptk. 365.§ (1) bekezdése szerinti adásvételi szerződés jött létre, melynek értelmében az eladó, a felperesi jogelőd köteles a dolog tulajdonát a vevőre átruházni, és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő alperes pedig köteles a vételárat megfizetni. Az alperes a vételárfizetéssel késedelembe esett, így köteles a hátralékos vételár megfizetésére a Ptk. 298.§ a) pontja alapján, a Ptk. 301/A.§-ára figyelemmel késedelmi kamattal együtt. Az elsőfokú bíróság a felajánlott bizonyítást mellőzte, mert a per álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatok alapján eldönthető volt.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereset elutasítását. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes

kereshetőségi joggal nem rendelkezik, mert a jogelődjével kötött engedményezési szerződés érvénytelen, színlelt, az a magyar jog által nem ismert perbizományt takar, a szerződő felek kizárólagos célja az igényérvényesítés jogának átruházása volt. Másodlagosan fenntartotta az adásvételi szerződést érintő érvénytelenségi kifogását is, mely szerint az adásvételi szerződés jóerkölcsbe ütközik, és fenntartotta e körben a kifejtett érvelését is. Hivatkozott arra is, hogy az ítélet megalapozatlan, mert az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül hozta meg érdemi döntését, holott mindkét fél szakértői, illetve tanú bizonyításra tett indítványt az összecszerűség kérdésében.

A felperes a fellebbezésre tett ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, hogy az alperes az engedményezési szerződés érvénytelenségére nem hivatkozhat. Az adásvételi szerződés érvénytelensége körében utalt arra, hogy a felperesi jogelőd nem „tévesztette meg” az alperest, az alperesnek mindegy volt, kitől vásárolja meg az eszközöket, hivatkozott arra, hogy a felperesi jogelőd őrzési tevékenységet végzett, jelentős kockázatot (kárveszély, ellenérték teljesítésének elmaradása) vállalt az ügylettel összefüggésben. Álláspontja szerint a vételár megfizetésének kötelezettsége szempontjából nincs jelentősége annak, hogy nem szállított el minden eszközt az alperes, ezért helyesen kötelezte az elsőfokú bíróság az alperest teljes hátralékos vételár megfizetésére, az el nem szállított eszközöket az alperes követelheti. Részítélet meghozatalát kérte 1.500.000.- euró összegre, arra hivatkozva, hogy az utolsó szállítást a felperesi jogelőd annak ismeretében engedélyezte, hogy az alperes ígérete szerint ekkora részletet megfizet, így ennek megfelelő értékű árút az alperes biztosan elszállított.

A részítélettel érintett részben a fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - a részítélettel érintett körben - az elsőfokú eljárás iratai alapján az alábbiakkal egészíti ki:

Az alperes ügyvezetője 2013. március 21-én a következő e-mailt küldte ...nek és ...:
„..., A holnap nappal elindult az 1.500.000 EUR utalás...én már jóváhagytam, ahogy látod lent a bank menedzsernek, raclickelni holnap ami nem gond, mert már beszéltem vele...csak mivel ilyen nagy összegről van szó, ezért ilyenkor nekik jóvá kell hagyni...ez normális dolog, bizonyos összeg fölött megkérdezik mit csinálsz vele nehogy pénzmosás, stb. legyen mögötte...Így újból balancebe vagyunk...szerintem jövő hét elején ott is lesz nálatok a pénz...Köszönöm a türelmet és a megértést! Most megyek pakolni, mert minden kéz számít. Üdv. ...” (F/15.)

2013. március 26-án az alperes ügyvezetője ...nak a következő e-mailt küldte:
„Legyen csütörtök... addig pakolunk mint állat, kamionok vannak, kipakolom a javát a cuccoknak. ...”

... válaszában ugyanezen a napon a következőt írta:
„Akkor most mi legyen szerintünk csütörtökig az ... sem fog lejutni, amikor pedig odaért, mi is ott leszünk, a ... szerint bűncselekmény őket érdekli így, nincs mitől félni, nekik van félni valójuk, ha mi támadunk, légy szíves ne idegeskedj, húzd az időt, meglátod mi nyerünk, de ahogy te akarod, úgy teszünk.”

Ugyanezen a napon az alperesi ügyvezető válasza a következő volt:
„..., Én most beszéltem az ...vel, mert a kamionok nem úgy jönnek, és így nem tudok pakolni, így nem akarok kockáztatni...annyi lesz, hogy holnapra tuti pampogni fognak, hogy hol van az 1,5 millió euró, ráadásul tegnap megnyomta az egyik srác a bejáratú ajtót targoncával, szóval most nem

vagyok a toplistán! Szóval az idő már nagyon húzós! ..." .

... válasza a következő volt:

„Ha hívnak holnap, mondd azt, hogy te elindítottad az utalást, és utána nézel, majd holnap, azaz csütörtökön, ekkor azonban már mi is ott leszünk. A ... szerint mindenképpen jogsértő, amit a felszámoló és a beiktatott cégek csinálnak. Ha ott leszünk, akkor megbeszéljük a taktikát. Ha azt mondják, hogy az utalás érkezéséig nem mehet az áru, mondd azt, hogy akkor a kamion állásdíjat és veszteséget rájuk terheled. A ... ügyvéddel te semmilyen kapcsolatban nem állsz, így őneki ne is adj információt, mond azt, hogy az ...sal intézel mindent. Hívj vagy írd, ha bármilyen gond van. Üdv. ...".

Az alperesi ügyvezető válasza ...nak a következő volt:

„Az ügyvéd ma már hívott kétszer, ez a szóval gondolom kérdezni akarja mi van a pénzzel, egyelőre nem vettem fel... majd ráfogom, hogy nincs téror, ami 90 %-ban igaz is. Holnap két konténert kell megrakni... szóval azért izgulok. ..."(F/102.) .

Az alperesi ügyvezető 2013. március 27-én az alábbi e-mailt küldte ...nek:

„Szia ..., Most jött a ..., hogy kerestél... figyelj, itt nincs semmit az angol mobiljainak ..., amint beérünk ide, nem tudunk telefonálni...Holnap akkor gyere mivel előbb, kimegyek mindjárt ... akkor tudlak hívni...15 perc, én is pakolok mint az állat. Már rohadt náthás is vagyok már itt a mínusz 1 fokban raktárban. ..."(F/17.)

Az alperesi ügyvezető 2013. március 28-án ügyvédnek a következő e-mailt küldte:

„Kedves ügyvéd Úr! Az általunk képviselt alperes neve és a ... Ltd. közötti előszerződés tekintettel arra, hogy a mai napig nem jeleztek vissza sem írásban, sem telefonon, ezért az előszerződést felmondom, és elállok a további vásárlástól. A ráutaló magatartással létrejött szerződés alapján az általam elszállított ... tulajdonát képező gépek és berendezések vételárát az Önök által megadott ... bankszámlára átutaltam. A továbbiakban a vásárlástól elállok, és megkérem, hogy 5 munkanapon belül a kifizetett áruról hivatalos számlát küldjenek. A továbbiakban bármilyen kérdésük vagy kérésük merül fel, a megbízottamat ...ot keressék. Tisztelettel:..."(F/19.)

2013. március 22.és március 28. között az alperes megközelítőleg 40 kamion árút szállított el. Az elszállított árut haszonnal értékesítette. (.../19. Számú jegyzőkönyv 6. oldal 2. bekezdés)

Az így kiegészített tényállás alapján is egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes a felperes és jogelődje közti engedményezési szerződés érvénytelenségére nem hivatkozhat, az adásvételi szerződéssel szembeni érvénytelenségi kifogása pedig alaptalan, és egyetért az az elsőfokú bíróság által felhozott jogi indokokkal is. A fellebbezésre tekintettel utal még e körben a másodfokú bíróság az alábbiakra:

Az alperes - mint kötelezett - a felperes és jogelődje közötti engedményezési szerződésnek nem alanya, e szerződés alanya az engedményes és az engedményező. Az alperes harmadik személyként a mások által megkötött szerződés érvénytelenségére még kifogásként is csak akkor hivatkozhatna a Ptk. 234.§ (1) bekezdése és a 2/2010.(VI.28.) PK vélemény 10. pontja szerint, ha olyan speciális körülmény állna fenn, amelynél fogva számára lényeges volna, hogy az eredeti jogosult vagy az engedményes számára kell a teljesítést eszközölnie (BH2015. 157). A perbeli esetben az alperes ilyen körülményt nem hozott fel, a fizetési kötelezettség alóli mentesülés érdekében pedig az engedményezési szerződés érvénytelenségére nem hivatkozhat. Megjegyzi még a másodfokú bíróság, hogy amennyiben utóbb, bármely perben az engedményezési szerződés érvénytelenségét

állapítaná meg a bíróság, az is kizárólag a felperes és jogelődje, azaz a szerződés alanyainak jogviszonyára hatna ki, és az érvénytelenség jogkövetkezményeit csak a közöttük fennálló jogviszonyban kellene levonni. Az érvénytelenség az alperes fizetési kötelezettségét nem befolyásolná, és a már megtörtént fizetésekre sem volna hatása. Amennyiben az alperes a felperes javára teljesít, a kifizetett összeget újból kifizetnie akkor sem kell, ha utóbb az engedményezési szerződés érvénytelennek bizonyul (EBH2003. 868).

Nem hozott fel az alperes az adásvételi szerződéssel összefüggésben sem olyan tényt vagy körülményt, amely annak jó erkölcsbe ütközés okán fennálló érvénytelenségének megállapítását megalapozná. A Ptk. 200.§ (2) bekezdésének 2. mondata szerint semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik. E jogszabályi rendelkezést tartalommal a bírói gyakorlat töltötte ki a Ptk. módosításáról szóló, 1991. évi XIV. törvény indoklásában megfogalmazott elvek figyelembevételével. Ezen a címen semmisnek minősülhet az a szerződés, amelyet a jogszabály ugyan nem tilt, de amelynek tárgya vagy az általa elérni kívánt cél, a benne foglalt kötelezettségvállalás vagy érte ellenszolgáltatás felajánlása az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti, amely tehát az általános társadalmi megítélés szerint is egyértelműen tisztességtelennek és elfogadhatatlannak tekinthető.

Az alperes érvénytelenségi kifogásában arra hivatkozott, hogy ... megtévesztette, mert nem közölte, hogy a felperesi jogelőd képviselőjében jár el, és arra, hogy a felperesi jogelőd mindenféle ellenszolgáltatás nélkül kívánta megszerezni a vételárat, azaz álláspontja szerint a tisztességesen gondolkodó emberek üzleti életbe vetett értékrendjét sérti ez az „abszolút értékben extrém összegű, valamint minden fajta hozzáadott érték nélkül meghatározott vételár.” A másodfokú bíróság egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperesi hivatkozások egyike sem alapozza meg a perbeli adásvételi szerződés érvénytelenségét. ... szerepének semmilyen jelentősége nincs a szerződés érvénytelensége körében, az a tény, hogy az alperes esetleg nem tudott a szerződési tárgyalások során arról, hogy ... a felperes képviselője, fel sem veti, hogy a szerződés tartalma vagy célja társadalmilag elítélendő volna. Az alperes ügyvezetője egyébként személyes előadása során elismerte, hogy az eszközöket akkor is megvette volna, ha tudja, hogy ... áll a felperesi jogelőd mögött.(.../19. számú jegyzőkönyv 10. oldal utolsó bekezdés).

Nem minősül társadalmilag elítélendőnek a tovább-értékesítésből eredő haszonszerzési cél sem, hozzátéve, hogy az alperes célja ugyanez volt, ahogy ezt az alperesi ügyvezető maga is elismerte, úgy nyilatkozott, hogy „jó üzletnek tartottam ezt az üzletet, mivel magasabb áron gondoltuk ezeket értékesíteni” (.../19. számú jegyzőkönyv, 8. oldal alulról az utolsó előtti bekezdés), azt is elismerte, hogy azonnal -, - és haszonnal - továbbértékesítette az elszállított árut (.../19.). Az alperes előtt a szerződés megkötésekor ismert volt az a tény is, hogy a felperesi jogelőd mint eladó a felszámolótól mennyiért vásárolta meg az eszközöket, e tény ismeretében állapodott meg a felperesi jogelőddel a vételárban, így megtévesztő szándék sem ismerhető fel az ügyletben. A továbbértékesítési szándékú vásárlás bevett üzleti gyakorlat, a továbbértékesítési célú vásárlás mindig haszonszerzési céllal párosul, e cél pedig nem minősül elítélendőnek. Nem ütközik jóerkölcsbe a szerződés önmagában a beszerzési és az eladási ár különbözete, azaz a haszon mértéke tekintetében sem, és téves az az alperesi álláspont is, hogy a felperes semmiféle tevékenységet nem fejtett ki az ügylet során. A pályázatot a felperesi jogelődnek kellett benyújtania, a pályázati feltételeket neki kellett teljesítenie, az ügyletet neki kellett lebonyolítania, a szállításokat neki kellett felügyelnie, az eszközöket az elszállításig neki kellett őriznie, és mindezen tevékenységekkel kapcsolatos költséget is ő viselte, ahogy az alperessel kötött ügylet kockázatát is. A felek szerződése tehát sem céljában, sem tartalmában nem tekinthető tisztességtelennek, elítélendőnek, és ezért jó erkölcsbe ütközőnek.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az alperes a fizetési kötelezettsége alól - az általa elszállított áruk tekintetében - a szerződés érvénytelensége esetén sem mentesülhetne. Mivel az árukat visszaszolgáltatni nem tudja, a szerződés érvénytelensége esetén a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint volna köteles az átvett áruk vételárát megfizetni, a ki nem fizetett vételárral - mivel az árut értékesítette, mégpedig az alperesi ügyvezető előadása szerint haszonnal - jogalap nélkül vagyoni előnyhöz jutna.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes és a felperesi jogelőd között a Ptk. 365.§ (1) bekezdésében szabályozott adásvételi szerződés jött létre, nem ért azonban egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a szerződésben kikötött vételárát a felperes - jogelődje helyett, annak engedményeseként - elszámolás és annak vizsgálata nélkül követelhetné, hogy ténylegesen mennyi árut adott át az alperesnek.

A megállapított tényállás szerint 2013. március végén - azt követően, hogy a felperesi jogelőd az ... „f.a.”-nak a vételárát nem tudta megfizetni - az alperes által el nem szállított - valamint a nem az alperesnek értékesített - eszközök visszakérültek az ... „f.a.” tulajdonába, és azokat az ... „f.a.” újra értékesítette. A felperesi jogelőd és az alperes közti adásvételi szerződés teljesítése ezért a Ptk. 312.§ (1) bekezdése értelmében lehetetlenült, és ezzel megszűnt. Ebből pedig az következik, hogy a szerződés megszűnését követően a felperesi jogelőd nem követelhette az alperestől azt, hogy a vételárát a szerződésben kikötött ütemezés szerint fizesse meg - azaz a vételár kifizetésével járjon elől, mert a saját szolgáltatását - a szerződésben meghatározott eszközök kiadását - teljesíteni nem tudta. A szerződés megszűnését követően a felperesi jogelőd az előteljesítést nem igényelhetette, és azt a felperes mint jogutód sem igényelheti. Megjegyzi e körben a másodfokú bíróság, hogy a felperes e perben nem is hivatkozhat arra, hogy a szerződést teljesíteni tudja, mert a felek közt nincs kötelmi jogviszony, és akkor sem volna, ha a felperesi jogelőd és az alperes közti szerződés nem szűnt volna meg, a felperes ugyanis csak jogelődje követelését szerezte meg, de nem vált jogutóddá az adásvételi szerződésben, így annak teljesítése tőle nem volna követelhető.

A felperesi jogelőd és az alperes közti adásvételi szerződés megszűnésének az a következménye, hogy a feleknek el kell számolniuk. A Ptk. 319.§ (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a szerződés megszűnése esetén a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, és a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A megszűnés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeni ellenértékét meg kell fizetni, amennyiben pedig a már teljesített pénzbeni szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette, a pénzbeni szolgáltatás visszajár.

A felek között e perben éppen a szerződés megszűnését megelőzően nyújtott szolgáltatás, és az ezért járó ellenszolgáltatás mértéke volt vitás, mely vitában - további bizonyítás nélkül - 1.499.161,60 euró összeg és kamatai tekintetében lehetett érdemben dönteni, ezért a másodfokú bíróság - a Pp.213.§(1) bekezdése alapján részítélettel- az elsőfokú bíróság ítéletét ezen összeg erejéig találta felülbírálhatónak, és ebből következően a keresetet érdemben elbírálhatónak az alábbi indokok miatt:

A kiegészített tényállás szerint az alperes a 2013. február 28. napjáig esedékes 2.000.000.- euróból részletekben, és részben határidőn túl - csupán 500.000.- eurót fizetett meg, így a szerződés szerint a kifizetett összegeknek megfelelő értékű áru elszállítására vált jogosulttá. A 2013. március 21. napján kelt e-mailben (F/15. szám alatt csatolva) azonban az alperes azt közölte felperesi jogelőddel, hogy a 2013. február 28-ig esedékes vételárrészletből fennmaradó rész, 1.500.000 euró átutalásáról intézkedett. A felperesi jogelőd megbízottja erre figyelemmel engedélyezte a további szállítást. A kiegészített tényállásban idézett levelek egyértelművé teszik, hogy az alperes igyekezett minél

tovább abban a hitben tartani a felperesi jogelődöt, hogy az utalás úton van, holott tudta, hogy állítása valótlan. Kiderül az idézett levelekből, hogy az alperesnek kifejezetten az volt a célja, hogy minél több árút el tudjon szállítani, mielőtt felperesi jogelőd észreveszi, hogy az átutalás nem történt meg. Az átutalás megtörténtét - a kiegészített tényállásban rögzített, március 28-i e-mailben (F/19.) írtak szerint - még akkor is állította, amikor a felperesi jogelőd a szállítást leállította, kijelentette, hogy az általa elszállított áruk vételárat - amely nyilvánvalóan csak az ígért 1,5 millió euró lehetett figyelemmel arra, hogy a korábbi átutalások már megérkeztek a felperesi jogelődhöz, és nem képezték a felek között vita tárgyát - a felperesi jogelőd által megadott ... bankszámlára átutalta.

A fentebb kiemelt tényekből az a következtetés vonható le, hogy a felperesi jogelőd kifejezetten az alperes által állított, 1,5 millió euró előteljesítés megtörténte tudatában engedélyezte a szállítást, mely szállításra sor került, méghozzá jelentős mennyiségű, mintegy 40 kamion árú elszállítására az F/18. alatti, alperes által tartalmában nem vitatott szállítási naplók szerint. Az alperes a március 28-i e-mailben a kifizetést - melybe a 1,5 millió euró állított, valótlan teljesítést is bele kell érteni - maga is arányosnak, és ekként a szerződés 6. pontjában rögzített követelményeknek megfelelőnek találta. A perbeli bizonyítékok, így különösen az alperes pert megelőző, és az alperesi képviselő perbeli nyilatkozatai alapján ezért további bizonyítás nélkül megállapítható volt az a tény, hogy az alperes az általa ténylegesen kifizetett, és a kifizetettként állított vételárnak megfelelő árut megkapta a szerződés megszűnését megelőzően. E tény ellenkezőjét, azaz, hogy az előteljesítésnek - beleértve a valótlanul állított előteljesítést is - megfelelő mennyiségű árut nem kapta meg, az alperesnek kellett volna bizonyítania, ezt azonban nem bizonyította, és nem volt előterjesztett bizonyítási kérelme sem. Ezért az alperes a tényleges kifizetésen felül a kifizetettként állított 1.500.000.- euró megfizetésére további bizonyítás nélkül köteles a szerződés 6. pontjára figyelemmel.

Az 1.500.000.- euró összegből az alperes 2013 áprilisában kifizetett 838,40.- eurót, nem fizetett azonban meg 1.499.161,60.- euró tőkét, így ennek megfizetésére - kamataival együtt - helyesen kötelezte az elsőfokú bíróság. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 386/H. § (1) bekezdésében és a Pp. 213.§ (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel részítélettel - ezen összeg és járulékai erejéig a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A részítélettel elbírált kereseti részt meghaladóan megalapozott döntést hozni a per jelenlegi szakaszában nem lehet, mert a felperesnek - az elsőfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási kérelmei alapján - lehetőséget kell biztosítani arra, hogy bizonyítsa, az alperes a kifizetett, és kifizetettként állított vételárrészlettel arányos árunál többet szállított el a szerződés megszűnését megelőzően, és ezért a Ptk. 312.§ (2) bekezdése szerinti elszámolás eredményeként a részítélettel megítélt összegnél magasabb összeg megfizetésére köteles. A fennmaradó kereset tekintetében ezért a másodfokú bíróság a per tárgyalását folytatja.

A másodfokú bíróság perköltség összegéről és viseléséről nem határozott, mert a pervesztesség és pernyertesség aránya a per jelenlegi szakaszában nem állapítható meg, a perköltségről az eljárást befejező határozatában dönt.

Pécs, 2017. november 29.

Dr. ... Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró

tisztviselő